

לאחר שעסקנו במשנה בדין שליחות בקידושין, הגמרא מבררת האם יש דין שליחות בכל עניין. אמנם חז"ל הגדירו שאין שליח לדבר עבירה (משום 'דאמרינן: דברי הרב ודברי תלמיד - דברי מי שומעים?'), כלומר אדם ששלח את חברו לעשות עבירה המשלח פטור והשליח חייב (רש"י מבאר שאין 'השליח' נחשב שליח כלל). אך הגמרא מקשה שהרי מצאנו בדיני מעילה שליחות שהמשלח חייב בה, וזה לשון הגמרא (שם מב):

והדתינא: שליח שלא עשה שליחותו - שליח מעל, עשה שליחותו - בעל הבית מעל. כי עשה שליחותו דבעל הבית - בעל הבית מיהא מעל, אמאי? נימא: אין שליח לדבר עבירה!

בעל הבית ששולח את שלוחו לקחת דבר מסוים, ובשגגה נשלח השליח לקחת דבר קודש, אזי גם המשלח מעל (וחייב בעה"ב קרבן מעילה). ויש לשאול, מדוע המשלח חייב הרי אין שליחות לדבר עבירה? ע"כ מתרצת הגמרא (שם):

שאני מעילה, דילפא 'חטא' 'חטא' מתרומה, מה תרומה משוי שליח, אף מעילה משוי שליח.

כלומר, 'מעילה' שונה משאר המצוות מפני שהיא נלמדת בג"ש מתרומה. וכמו שבתרומה יש דיני שליחות (שנאמר "כן תרימו גם אתם"), כך גם במעילה יש דיני שליחות. ויש לעיין בהקשר בין מעילה לתרומה? ועוד שג"ש 'חטא' 'חטא', עוסקת לכאורה בדינים אחרים! וכך שואל התוס' רא"ש (ד"ה שאני):

תימה כיון דג"ש צריכה למילי טובא כדאיתא בפ' הנהנה מנא לן דמוקמינן לה למילף שליחות? דאע"ג דאין ג"ש למחצה דבר שאינו סברא כלל כי הך שיש שליח לדבר עבירה לית לן למילף הואיל ולא מייתר קרא להכי, כי הא דבבל דזכתא ילפינן ויצאה והיתה לאיש אחר ואין היקש למחצה ואפ"ה קאמר לקמן דלקדושין דברי הכל אביה ולא היא ולא דרשינן ויצאה והיתה משום דגירושין מכנסת עצמה לרשות אביה ובקדושין מפקעת עצמה.

כלומר, גם אם נאמר שאין לימוד ג"ש למחצה, אלא יש ללמוד את כל הדינים גם שליחות בעבירה. אך יש ג"ש למחצה כשהוא דבר שמובן מסברא ולא מפסוק! ע"כ מדוע למדו ג"ש חטא חטא מעילה מתרומה? ועונה התוס' רא"ש כך (שם):

וי"ל משום דלענין שליחות מסתבר למילף מעילה מתרומה דשייך בה שליחות וממילא הוי לדבר עבירה.

הג"ש מלמדת שכמו שבתרומה יש דין של שליחות, כך במעילה יש דין של שליחות. אמנם כל אחד הולך לעניינו, בתרומה הינה שליחות של מצוה, ובמעילה השליחות היא בעבירה בשגגה.

המילים שהשוו בין תרומה למעילה הן 'חטא', בתרומה נאמר שהאוכל תרומה בשגגה לא ישאו עליו 'חטא', ובמעילה כתוב שהמועל בשגגה 'חטא' בשגגה בקדשי ה'. הרב קוק מבאר שבג"ש ישנם שני נושאים שחיצוניות נראים שונים, אך בתוכן הפנמי שלהם יש מהלך אחר וזה לשונו (עולת ראייה):

אע"פ שמצד ההתלבשות החצונית הענינים נראים כרחוקים זה מזה, אבל אוצרי החיים הפנימיים שלהם יש להם מהלך אחר, שמתחת למה שנראה ומוחש נפגשת שם השוואה נפלאה. ומשקל השווי הזה וערך הפגישה הזאת נמסרו לחכמי אמת.

ההתלבשות החיצונית שבשליחות התרומה שונה בהחלט משליחות המעילה. כאמור, מעילה- שליחות של עבירה, ובתרומה שליחות של מצווה. אך חז"ל חושפים שזהו בגדר 'חטא' כלומר, החטאה מהדרך ומהמסלול. כלומר, במעילה ובתרומה יש עיסוק בצד של הקודש המעורב במציאות, התרומה 'מתחבאת' בתוך ערמת הפירות של החולין. וכן בדיני המעילה בשגגה, יש החטאה וטעות בשימוש בקודש הנחבא בתוך עולם החולין.

נראה לענ"ד שכך גם גדר השליחות בין תרומה למעילה, שליח התרומה מקיים מצווה. הוא בעצם חושף את תכלית הקודש הנמצא בתוך עולם החול. שליח המעילה טעה בחיבור בין עולם הקודש והחול. אך הוא עדיין מוגדר שליח, כלומר, **ביחס בין קודש וחול כולם בגדרי שליחים- של בורא עולם, כמו שמוגדרים הכהנים "שלוחי רחמנא" או "שלוחי דידן".** ע"כ גם המשלח מכונה שליח.

ובאמת בהתלבשות החיצונית השליח מנותק מהמשלח, משום ששניהם גופים נפרדים. אך יש מהלך אחר שמגיע מאוצרי החיים הפנימיים שמפגיש ומשווה בין המשלח לשליח- וזה מתבטא בתרומה ובמעילה. ע"כ מדגיש התוס' רא"ש שכל הלימוד הוא על עצם השליחות. נראה להוסיף שמשום שבקודש יש חיבור השוואתי בין המשלח לשליח, אזי הוא פעול לשני הצדדים, בתרומה לצד החיובי, ובמעילה לצד השלילי. אך כל זה מוגדר כהחטאה ולא כמטרה התכליתית שהיא הגברת הקודש בארץ הקודש ע"י עם הקודש.

[**ההשוואה הנפלאה הנ"ל בין הקודש והחול, בין השליח למשלח, בין ההחטאה לתכלית- חייבת להילמד בגזירה שווה.**]